

ANKARA ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

DAVACI : TMMOB Şehir Plancıları Odası

VEKİLİ : Av. Koray CENGİZ

DAVALI : İ. Melih GÖKÇEK
Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Hipodrom Cad. No:5 Yenimahalle ANKARA

DAVA KONUSU : Davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı'nın **'Siz özel sektöre yaptırın bunu, örneğin Şehir Plancıları Odasına yaptırın'. Şehir Plancıları Odasına ben samanlık peyzajı bile çizdirmem.**" şeklinde yayın yoluyla kişilik haklarına saldırı niteliği taşıyan bu sözler nedeniyle kişilik haklarında meydana gelen **manevi zararın giderilmesi talebidir.**

TALEP EDİLEN
TAZMİNAT MİKTARI : 1 kuruş

AÇIKLAMALAR :

1 - Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları Odası, Anayasa'nın 135. Maddesi ile 6235 ve 3458 sayılı yasalara göre kurulan TMMOB'ye bağlı, kamu kurumu niteliğinde, tüzel kişiliği haiz bir meslek örgütü olup, alanına ilişkin tek meslek odasıdır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası ilgili bakanlık, kamu kurumları, belediyeler ve diğer kuruluş ve makamlarla ilişki içerisinde ülkemizin sağlıklı ve düzenli kentleşmesi, kent planlarının şehircilik esaslarına ve meslek ilkelerine uygun yapılması için; yazışma, görüşme girişimleriyle düzeltilmesini başaramadığı hatalı plan, karar ve uygulamaları yargıya götürmekte, yargı yoluyla bu çabalarını sürdürmektedir. Bu şekilde açılmış ve devam eden Türkiye'nin her yerinde, birçok şehirde çok sayıda davası bulunmaktadır.

2 – Ankara kentinde açılan davalar da bu kapsamda yürütülmekte olup bu davalardan bir tanesi de Ankara 8. İdare Mahkemesi'nin 2011/1917 E. sayılı dosyası üzerinden devam etmektedir. Davanın konusu, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 13.08.2010 Gün ve 2496 Sayılı Kararı İle Onaylanan **“Dikmen Vadisi Son etap Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje alanı 1/5000 Ölçekli ve 1/1000 Ölçekli İmar Planları”**nın iptaline yöneliktir.

3 – Açılmış olan davada Mahkemece 09.02.2012 tarihinde oybirliği ile dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir. (**Ek:1 Dava dilekçesi ve yürütmeyi durdurma kararı**) Plan Yapımını Yüklenecek Müellifler Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince plan yapacak kişilerin müelliflik belgesinin bulunması gerekmektedir. Plan müellif belgesi olmadan yapılan planların imar planı olarak nitelendirilemeyeceği, yürürlüğe giremeyeceği hususundaki mevzuat son derece açıktır. Nitekim Ankara 8. İdare Mahkemesi de dava konusu imar planını yapan ve Ankara Büyükşehir Belediyesinde çalışan şehir plancısının müelliflik belgesi olup olmadığını sormuş, olmadığı anlaşıncı da bu gerekçe ile dava konusu idari işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir. Kararın gerekçesi tam olarak şu şekildedir:

Dosyadaki bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden, yukarıda anılan Plan Yapımını Yüklenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca plan yapacak kişilerin plan müellif belgesi olması gerektiği, dava konusu planların müellifinin ise müellif belgesi olmadığı anlaşılmakla, plan müellif belgesi olmadan yapılan dava konusu planlarda hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Davalı idarece, planı yapan kişinin 15 yıldır idarelerinde şehir plancısı olarak çalışması sebebiyle A grubu karne kapsamında, plan üzerinde yer alan üst makam imzasını atan daire başkanının da A grubu karne kapsamında olduğu belirtilmişse de, ilgili kişilerin davalı idarede belli süre çalışmış olmalarının müellif yeterlilik belgesi olarak kabulünün mümkün olmadığı sonucuna varıldığından davalı idarenin bu iddiasına itibar edilmemiştir. Nitekim Danıştay 6. Dairesinin 23.06.2010 tarih ve E: 2008/9204, K: 2010/6653 sayılı onama kararı da aynı yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden 2577 Sayılı Kanunun 27. maddesi uyarınca teminat alınmaksızın yürütülmesinin durdurulmasına, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 gün içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz yolu açık olmak üzere 09/02/2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

4 – Söz konusu kararın ardından davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ. Melih Gökçek yazılı ve görsel basında şu sözleri sarf etmiştir:

“...Dolayısıyla bu kadar kuvvetli bir kadronun yapmış olduğu planlarda kalkıp bazı imzaları aramanın mantığını anlayabilmek mümkün değil. Öyle zannediyorum diyorlar ki **'Siz özel sektöre yaptırın bunu, örneğin Şehir Plancıları Odasına yaptırın'. Şehir Plancıları Odasına ben samanlık peyzajı bile çizdirmem...**”

Söz konusu sözler 08.03.2012 tarihi ve devamındaki muhtelif gazete ve dergilerde yayınlanmıştır. Bunlardan örnekler ekte bir dosya halinde Mahkemenize sunulmaktadır. **(Ek:2 Muhtelif gazete kupürleri)**

5 – Söz konusu açıklamalar müvekkil Odanın mesleki çalışmalarına gölge düşüren, itibarını zedeleyerek müvekkil Oda ile temsil ettiği meslek disiplini kamuoyu nezdinde rencide eden niteliktedir.

Söz konusu ifadelerin kasıtlı ifadeler olduğu ve rencide etmek ve küçük düşürmek kastı ile açıkça müvekkil TMMOB Şehir Plancıları Odası işaret edilerek söylenmiş olması nedeniyle hakaret etme kastının unsurlarını taşımakta olduğu ortadadır.

Söz konusu sözlerin basın yoluyla ifade edilmiş olması ise çok daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamış ve zararın boyutunu bu nedenler arttırmıştır.

6 – Yargıtay 4. HD 24.09.2011 tarih ve E: 2001/4164, K: 2001/8421 sayılı kararı birçok emsal kararda yer alan açıklamaların genel bir özetini şu şekilde ifade etmiştir:

“Kişilik haklarına saldırının kapsam ve koşulları MK.nun 24, 24/a maddesinde belirtilmiş, BK. nün 49. maddesinde de saldırı halindeki yaptırımın kapsam ve niteliği düzenleme altına alınmıştır. BK. nün 49. maddesinde belirtilen manevi zarar, kişinin kişisel çıkarlarında (haklarında) uğradığı bir eksilmedir. Bir tüzel kişinin kişisel haklarından olan (adı, şerefi, onuru ve itibarı gibi) varlıklarına yapılan saldırının; bu manevi değerlerinde bir eksilmeye (manevi zarara) neden olacağı bir gerçektir. Gerçi, duyguları olmayan tüzel kişilerin elem ve izdi rap duymaları düşünülemez. Ancak bu onların kişilik değerlerinin saldırıya uğramadığı sonucunu doğurmaz. Hukuk düzeni tüzel kişileri hukuk sujesi olarak

tanıdığına ve onlara ad, şeref, onur ve itibar gibi kişisel varlıklar bahsedilmiş olduğuna göre (MK. nün 46), tüzel kişinin üzüntü duymayacağı gerekçesiyle davanın reddi doğru değildir. Zaten manevi zarar salt üzüntünün varlığı halinde değil, kişinin kişilik değerlerinin saldırıya uğraması durumunda gerçekleşen bir zarardır. Bunun içindir ki gerek Medeni Yasa ve gerekse Borçlar Yasası (m. 49) yalnız gerçek kişilerin değil, aynı zamanda tüzel kişilerinde kişisel haklarını korumaktadır. Yargılayın uygulaması ve bilimsel eserlerdeki baskın görüş, tüzel kişilerin de kişisel nitelikçe gerçek kişilerin kişiliklerine özgü olanların dışında kalan, kişisel haklarına saldırı halinde manevi tazminat isteyebilecekleri yolundadır.”

7 – Bu aşamada davalı tarafından sarf edilen **“Siz özel sektöre yaptırın bunu, örneğin Şehir Plancıları Odasına yaptırın demek istiyorlar”** ifadesini ayrıca değerlendirmek gerekmektedir.

Şehir Plancıları Odası, yukarıda da ifade etmiş olduğumuz gibi Anayasa’nın 135. Maddesi ile 6235 ve 3458 sayılı yasalara göre kurulan TMMOB’ye bağlı, kamu kurumu niteliğinde, tüzel kişiliği haiz bir meslek örgütüdür. Hiç bir şekilde plan yapımından bir kazanç elde etmesi söz konusu olmadığı gibi zaten mevzuat gereği böyle bir şey de mümkün değildir. Bir benzetme yapmak gerekirse Ankara Barosu’nun avukatlık ücreti aldığını söylemek kadar anlamsız bir sözdür.

Dolayısıyla hiçbir kar amacı gütmeyen bir meslek örgütünü bu şekilde hitam etmek ayrıca kişilik haklarına saldırı niteliği taşımakta, kamuoyu önünde itibarını sarsmaktadır. Herhangi bir tüzel kişiden farklı olarak müvekkil Oda gibi meslek örgütleri, üyelerine karşı sorumlulukları da dikkate alınmak suretiyle değerlendirilirler. Anayasa, Kanun ve Oda yönetmeliklerinde belirtildiği gibi Şehir Plancıları Odası, mesleğin ve meslektaşların hak ve çıkarlarını korumak, şehir planları ve uygulamalarının, planlama esaslarına, şehircilik ilkelerine ve kamu yararına uygun yapılmasını denetlemek, bu konudaki eksiklikleri, yanlışlıkları ortadan kaldırmak için gerekli çalışmaları yapmakla yükümlüdür. **Kamu yararı gibi bir referans noktası üzerinden bütün hareketlerini ve davalarını planlayan bir meslek örgütünü, ticari kazanç için davayı açmış olduğu gibi gerçeğe aykırı bir suçlamayla kamuoyu önünde küçük düşürmek, doğrudan bu meslek odasının varlığını hedef alan bir hakarettir. MÜVEKKİL ODA KAMU YARARINI DİKKATE ALARAK TÜM ÇALIŞMALARINI YÜRÜTEN, AÇTIĞI DAVALARDA ÖNCELİKLE KAMU YARARINA VURGU YAPAN BİR MESLEK ODASIDIR. BU NEDENLE BAHSİ GEÇEN İFADE ÖZELLİKLE İTİBARINI SANSAN BİR İFADEDİR.**

Bütün bu açıklamaların ardından özellikle dikkate alınması gereken husus şudur: Mahkemenize ekte sunmuş olduğumuz dava dilekçesi incelendiğinde görüleceği üzere bahse konu imar planının iptali talep edilirken hiçbir şekilde Belediyede çalışmakta olan plancının müelliflik yeterlik belgesi olmadığı gibi bir iddia ortaya atılmamıştır. Mahkemece resen araştırma ilkesi çerçevesinde bu husus araştırılmış ve yeterlik belgesi olmadığı ortaya çıkınca da yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir.

Tabi ki mevzuata aykırı olan bu husus müvekkil Oda tarafından da desteklenmemektedir. Yani planı yapan şehir plancısının müellif belgesine sahip olması gerektiği müvekkil Oda tarafından da her zaman ileri sürülebilecek bir görüştür. Bu nedenle de Ankara 8. İdare Mahkemesi’nin vermiş olduğu kararın doğruluğu tartışılmaz.

Ancak yine de bu husus bir dava gerekçesi olarak bile müvekkil Oda tarafından ileri sürülmemişken **“Siz özel sektöre yaptırın bunu, örneğin Şehir Plancıları Odasına yaptırın demek istiyorlar”** şeklinde ifade edilen; **yani Odaya kazanç sağlanmaya çalışıldığı gibi tamamen gerçeğe aykırı bir fiili isnat etmek çok daha yaralayıcı bir**

yaklaşım olmuştur. Müvekkil Oda davayı açarken ileri sürmediği bir gerekçe ile verilen yürütmenin durdurulması kararından bu şekilde hitam edilmiş olmayı hak etmemiştir.

Dolayısıyla **“Şehir Plancıları Odasına ben samanlık peyzajı bile çizdirmem.”** şeklinde ifade edilen söz açıkça bir meslek odasının ve üyelerinin mesleki yeterliliğine yönelik bir hakaret unsuru taşımakta iken **“Siz özel sektöre yaptırın bunu, örneğin Şehir Plancıları Odasına yaptırın demek istiyorlar”** ifadesi ise açıkça kamu yararı adına birçok faaliyette bulunan, davalar açan bir meslek örgütünün bu amacını saptırmayı hedef alan açık bir hakarettir.

DELİLLER

: Ankara 8. İdare Mahkemesi’nin 2011/1917 E. sayılı dosyası muhteviyatı, dava dilekçesi ve verilen yürütmeyi durdurma kararı, muhtelif gazete kupürleri, emsal kararlar, bilirkişi incelemesi, tanık ve her türlü delil.

SONUÇ VE İSTEM

: Açıklanan ve Mahkemenizce resen saptanacak nedenlerle; Davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı’nın **‘Siz özel sektöre yaptırın bunu, örneğin Şehir Plancıları Odasına yaptırın’. Şehir Plancıları Odasına ben samanlık peyzajı bile çizdirmem.**” şeklinde yayın yoluyla kişilik haklarına saldırı niteliği taşıyan bu sözler nedeniyle kişilik haklarında meydana gelen **manevi zararın giderilmesi için 1 KURUŞ manevi zararın davalıdan alınarak müvekkil Odaya verilmesine**, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin karşı yana yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla vekaleten arz ve talep ederiz. 26.03.2012

**TMMOB Şehir Plancıları Odası
vekili Av. Koray CENGİZ**